

EESTI 2007. AASTA II KVARTALI ESIALGSE MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

- **2007. aasta II kvartalis vähenes maksebilansi jooksevkonto puudujääk nelja viimase kvartali SKP baasil 16,6%ni, võrreldes I kvartali 17%ga** (vt tabel 1 ja joonis 1)¹.
- **Sama kvartali baasil oli jooksevkonto puudujääk II kvartalis 14% SKPst.**
- **Absoluutväärtuses oli jooksevkonto puudujääk 8,5 miljardit krooni.**
- **Võrreldes 2006. aasta II kvartaliga kasvas teenuste ülejääk viiendiku ja jooksevülekanete ülejääk neljandiku võrra.**
- **Kaupade konto puudujääk jäi ligilähedaselt samaks.**
- **Väliskapitali sissevool toimus valdavalt muu investeringukapitalina.**
- **Maksebilansi reservid jäid eelmise aasta tasemele.**

Käesoleva aasta II kvartalis toimunud sisenõudluse kasvu aeglustumisega kaasnes ka Eesti välistasakaalu mõningane paranemine. Jooksevkonto defitsiidi peamise allika, **kaupade konto** puudujääk ulatus 9,7 miljardi kroonini. See oli samas suurusjärgus eelmise kvartali ning eelmise aasta II kvartali negatiivse saldoga ning moodustas 16% sama kvartali SKPst. Kaupade väljavedu kasvas mõlema võrdlusperioodiga võrreldes sisseveost kiiremini. Eksport oli 32,9 miljardit ja import 42,6 miljardit krooni, suurenedes 2006. aasta II kvartaliga võrreldes vastavalt 6% ja 5%.

Kaupade väljaveo suurimad kaubagrupid olid masinad-seadmed (peamiselt elektroonikatooted) ja mineraalsed tooted, puit ja puittooted ning metalltooted. Kaupade sisseveo suurimad artiklid olid samuti elektroonikatooted, järgnesid transpordivahendid, mineraalsed tooted ja keemiakaubad. Suurima puudujäägiga kaubagrupid olid masinad-seadmed, keemiakaubad ja transpordivahendid. Ülejäägiga olid puit ja puittooted.

Peamise väliskaubanduspartneri Euroopa Liidu osa Eesti kaubavahetuses kasvas pisut, hõlmates 68% kaupade väljaveost ning 76% sisseveost. Suurimad ekspordipartnerid olid Soome, Rootsi, Läti, Venemaa ja USA, impordipartnerid aga Soome, Saksamaa, Venemaa, Rootsi ja Läti.

Teenuste konto ülejääk suurenes aastataguse perioodiga võrreldes viiendiku võrra, moodustades 4,4 miljardit krooni. Nii teenuste müük kui ka ost kasvasid aastaga enam-vähem võrdses tempos (18–19%). Teenuste konto ülejääk suurenes eelkõige suurima osakaaluga teenuseliigi ehk veoteenuste konto ülejäägi 40%se kasvu toel. Veoteenuste ülejääki põhjustasid nii mere-, raudtee- kui ka maanteeveod. Aastataguse perioodiga võrreldes suurendasid teenuste ülejääki ka ehitusteenused, mille puudujääk muutus 0,4 miljardi suuruseks ülejäägiks, ning väiksemal määral arvuti-, side- ja finantsteenused. Samas reisi- ja muude äriteenuste ülejääk vähenes. Reisisiteenuste ülejäägi kahanemise tingis see, et nende eksport vähenes mõnevõrra ning import suurenes.

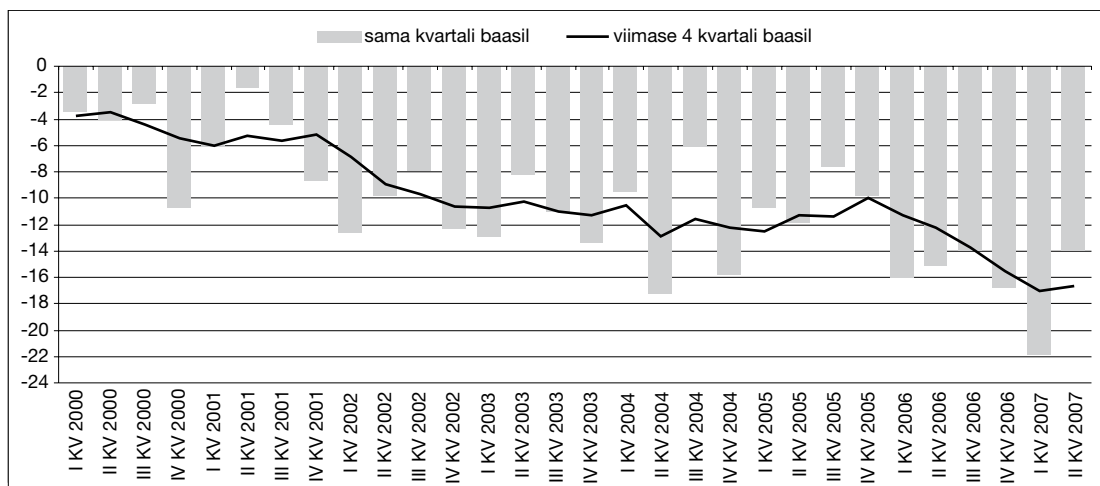
Aprillisündmuste mõjul vähenes kauba- ja reisijateveo eksport raudteed ning maanteed mööda. Samas suurenes nimetatud veoliikide muude veo- ja abiteenuste eksport, mille tulemusena nende teenuste ülejääk jäi enam-vähem eelmise kvartali tasemele.

Teenuste ekspordi struktuuris tõusis juuliselt ehitusteenuste osa (2%lt 5%ni koguekspordist) ning langes reisisiteenuste osatähtsus. Teenuste impordis vähenes veo-, reisi- ja ehitusteenuste osa, tõusis aga muude

¹ Jooksevkonto puudujääk reinvesteeritud tuluta, mille puhul reaalsel rahaliikumist ei toimu, moodustas 10,4% SKPst nelja viimase kvartali baasil ning 5,8% sama kvartali baasil.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)

Kirje	2003	2004	2005					2006					2007	
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II
Jooksevkonto	-15 429,4	-18 310,2	-4 115,0	-5191,2	-3 409,9	-4 637,6	-17 353,7	-7 355,8	-7 847,9	-7 429,0	-9 462,4	-32 095,0	-12 027,8	-8 548,7
Kaubad ja teenused	-10 046,8	-11 937,6	-2 211,6	-2 710,3	-2 395,1	-3 760,0	-11 077,1	-5 180,2	-5 757,9	-5 939,2	-7 148,1	-24 025,4	-7 177,3	-5 215,7
Kaubad	-21 522,3	-25 499,0	-4 447,9	-6 334,3	-6 300,3	-6 962,3	-24 044,8	-7 113,8	-9 471,5	-10 007,2	-10 130,9	-36 723,3	-9 530,5	-9 662,3
kreedid (FOB)	63 443,7	75 199,5	21 341,0	23 531,0	25 278,2	27 821,3	97 971,4	28 496,2	30 976,3	29 774,8	30 919,2	120 166,4	29 556,5	32 914,3
deebet (FOB)	-84 966,0	-100 698,5	-25 788,9	-29 865,3	-31 578,4	-34 783,6	-1 22 016,3	-35 610,0	-40 447,8	-39 782,0	-41 050,1	-156 889,8	-39 087,0	-42 576,6
Teenused	11 475,5	13 561,4	2 236,3	3 624,0	3 905,2	3 202,3	12 967,8	1 933,6	3 713,6	4 068,0	2 982,8	12 697,9	2 353,2	4 446,6
kreedid	30 674,0	35 703,4	7 892,4	10 336,4	10 875,6	11 096,2	40 200,7	8 295,8	11 063,0	12 726,8	11 306,1	43 391,8	10 129,7	13 143,6
deebet	-19 198,5	-22 142,0	-5 656,2	-6 712,4	-6 970,5	-7 893,9	-27 233,0	-6 362,3	-7 349,4	-8 658,8	-8 323,3	-30 693,9	-7 776,5	-8 697,0
Tulu	-7 252,0	-7 829,0	-1 865,1	-2 798,3	-1 413,3	-1 000,6	-7 077,3	-2 159,5	-2 615,3	-1 977,9	-2 672,2	-9 424,9	-4 618,8	-3 985,0
kreedid	3 524,6	5 489,0	1 592,1	1 833,1	2 753,1	2 279,1	8 457,4	2 656,9	3 457,2	3 755,8	3 613,5	13 483,4	3 394,4	3 959,7
deebet	-10 776,6	-13 317,9	-3 457,2	-4 631,3	-4 166,4	-3 279,7	-15 534,7	-4 816,4	-6 072,5	-5 733,7	-6 285,7	-22 908,3	-8 013,2	-7 944,7
Jooksevülekanded	1 869,4	1 456,3	-38,2	317,4	398,5	123,0	800,6	-16,1	525,3	488,1	357,9	1 355,3	-231,8	652,0
kreedid	3 380,8	5 252,0	1 209,9	1 440,7	1 596,2	1 645,3	5 892,2	1 483,5	1 872,5	1 843,9	1 962,3	7 162,2	1 463,3	1 762,6
deebet	-1 511,5	-3 795,6	-1 248,2	-1 123,3	-1 197,8	-1 522,3	-5 091,6	-1 499,7	-1 347,2	-1 355,7	-1 604,4	-5 806,9	-1 695,1	-1 110,7
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	18 552,9	21 454,4	6 135,3	3 077,2	3 445,7	8 799,7	21 457,9	5 591,1	7 891,1	10 290,9	15 462,6	39 235,7	11 538,9	7 435,1
Kapitalkonto	977,8	1 149,8	136,8	142,1	240,7	720,7	1 240,3	1 251,6	724,3	1 236,1	1 470,7	4 682,6	421,9	690,4
Finantskonto	17 575,1	20 304,6	5 998,5	2 935,1	3 205,0	8 079,0	20 217,6	4 339,5	7 166,9	9 054,9	13 991,9	34 553,1	11 117,0	6 744,8
Otseinvesteeringud	10 716,0	8 739,5	13 103,6	14 514,7	2 949,6	-3 232,4	27 335,5	5 737,3	-607,7	510,9	1 634,2	7 274,7	5 290,8	874,9
Välismaal	-2 149,2	-3 388,6	-1 028,5	-2 558,3	-1 671,2	-2 681,5	-7 939,6	-2 050,9	-3 982,1	-5 323,5	-2 350,7	-13 707,1	-3 488,6	-6 776,0
Eestis	12 865,3	12 128,1	14 132,2	17 072,9	4 620,8	-550,8	35 275,1	7 788,2	3 374,4	5 834,4	3 984,8	20 981,8	8 779,4	7 650,9
Portfelliinvesteeringud	2 431,6	9 027,1	-5 803,9	-20 462,3	-5 690,0	4 396,9	-27 559,2	-12 620,4	-1 208,7	-6 784,7	3 784,1	-16 829,7	-1 141,2	-2 880,1
Nõuded	-5 351,6	-4 851,0	-3 675,5	-2 449,3	-4 609,4	59,3	-10 675,0	-5 766,4	-1 835,5	-7 623,6	-344,4	-15 569,9	-3 642,3	-2 069,6
Omandiväärtpaberid	-1 028,9	-2 893,5	-1 373,5	-1 243,1	-1 467,8	-764,5	-4 848,9	-1 231,6	-1 059,8	-685,1	-1 607,6	-4 584,0	-2 197,1	-2 742,2
Võlaväärtpaberid	-4 322,7	-1 957,6	-2 302,0	-1 206,2	-3 141,6	823,8	-5 826,1	-4 534,9	-775,7	-6 938,6	1 263,1	-10 986,0	-1 445,2	672,6
Kohustused	7 783,2	13 878,2	-2 128,4	-18 013,0	-1 080,6	4 337,7	-16 884,3	-6 854,0	626,7	839,0	4 128,5	-1 259,8	2 501,1	-810,6
Omandiväärtpaberid	1 527,0	2 205,2	-9 946,1	-9 640,0	483,6	2 750,3	-16 352,3	-498,4	499,6	839,2	2 897,7	3 738,1	3 209,7	274,5
Võlaväärtpaberid	6 256,2	11 673,0	7 817,8	-8 372,9	-1 564,2	1 587,3	-532,0	-6 355,5	127,2	-0,3	1 230,7	-4 997,9	-708,6	-1 085,0
Tuletisinstrumentid	-19,3	-8,3	45,4	-62,8	-74,9	-5,3	-97,6	104,2	43,1	-42,0	-26,9	78,5	-148,9	190,6
Nõuded	-139,2	-35,1	61,9	-42,9	-24,7	19,3	13,5	96,8	-7,3	-67,5	-202,9	-180,9	-300,4	121,1
Kohustused	120,0	26,8	-16,5	-19,8	-50,2	-24,5	-111,1	7,4	50,4	25,5	176,0	259,4	151,5	69,6
Muud investeeringud	4 446,8	2 546,4	-1 346,6	8 945,5	6 020,3	6 919,7	20 539,0	11 118,4	8 940,2	15 370,6	8 600,5	44 029,7	7 116,3	8 559,3
Nõuded	-2 284,6	-11 168,8	-11 914,9	5 505,8	-2 102,5	-1 861,8	-10 373,4	-5 046,5	1 127,2	8 664,1	-4 410,3	334,6	-4 967,2	-9 362,7
Pikaajalised	-565,7	-6 052,6	-1 828,7	-3 650,3	3 125,4	7 990,1	5 636,5	-804,9	-1 519,3	-197,0	-532,8	-3 054,0	-757,2	-486,4
Lühiajalised	-1 718,9	-5 116,1	-10 086,2	9 156,1	-5 227,9	-9 851,9	-16 009,9	-4 241,6	2 646,5	8 861,1	-3 877,5	3 388,6	-4 210,0	-8 876,3
Kohustused	6 731,4	13 715,1	10 568,3	3 439,8	8 122,8	8 781,6	30 912,4	16 164,9	7 812,9	6 706,5	13 010,8	43 695,1	12 083,5	17 922,1
Pikaajalised	4 309,1	3 740,5	2 712,1	1 897,2	5 309,1	5 478,3	15 396,8	4 667,5	12 787,7	-5 419,1	5 955,4	17 991,5	5 588,3	12 739,6
Lühiajalised	2 422,3	9 974,7	7 856,2	1 542,5	2 813,7	3 303,3	15 515,6	11 497,4	-4 974,7	12 125,6	7 055,4	25 703,6	6 495,3	5 182,5
Vead ja täpsustused	-811,4	281,2	671,1	620,7	8,0	-520,1	779,7	490,4	1 762,1	346,7	-2 215,9	383,2	-244,4	1 169,0
Üldbilanss	2 312,1	3 425,4	2 691,4	-1 493,3	43,8	3 641,9	4 883,9	-1 274,3	1 805,4	3 208,6	3 784,3	7 523,9	-733,3	55,4
Reservvara	-2 312,1	-3 425,4	-2 691,4	1 493,3	-43,8	-3 641,9	-4 883,9	1 274,3	-1 805,4	-3 208,6	-3 784,3	-7 523,9	733,3	-55,4

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes (%)

äriteenuste osakaal (eelkõige kasutusrendi arvel). Kokku moodustas veo-, reisi- ja muude äriteenuste osatähtsus nii teenuste ekspordis kui ka impordis ligi 85%.

Euroopa Liidu osa teenuste ekspordis oli 72% ning impordis 78%. Suurim positiivne saldo oli Eestil Soomega (2,6 miljardit krooni) ning suurim negatiivne saldo Küprosega (0,5 miljardit krooni).

Sisemajanduse koguprodukti otseste koostisosade, kaupade ja teenuste eksport kokku kasvas pisut kiiremini kui import. Seetõttu vähenes puudujääk aastaga ligi 10% ning hõlmas 8,6% sama kvartali SKPst (2006. aasta II kvartalis 11,1%).

Tulukonto puudujääk suurenes poole võrra ja moodustas 4 miljardit krooni. Eesti residentide välismaal teenitud tulu kasvas 15% ning mitteresidentide Eestis teenitud tulu ligi kolmandiku võrra, ulatudes vastavalt 4 ja 7,9 miljardi kroonini. Residentide poolt välismaal teenitud tulust oli pisut alla kolmandiku tööjõutulu, mis aastaga mõnevõrra vähenes, ning ülejäänud investeerimistulu. Investeerimistulust poole moodustas otseinvesteeringutulu. II kvartalis võtsid peamiselt krediidiasutused ja vähemal määral muude sektori ettevõtted välja dividende – kokku 3 miljardit krooni. Märkimisväärselt suurenes ka residentide investeerimistulu välismaale tehtud portfelli- ja muudelt investeeringutelt, mis kahekordistusid aastataguse perioodiga võrreldes. Mitteresidentide Eestis teenitud tulust 97% oli investeerimistulu, millest omakorda 71% laekus Eestisse tehtud otseinvesteeringutelt. Mitteresidentide otseinvesteeringutulust 60% oli reinvesteeringutulu. Mitteresidentide tulu Eestisse tehtud portfelliinvesteeringutelt suurenes 2,6 korda ning moodustas investeerimistulust 14%, tulu muudelt investeeringutelt aga 15%.

Residentide investeerimistulust 87% pärines ELi liikmesriikidest, peamiselt Lätist, Leedust ja Küprosel. Kolm neljandikku residentide investeerimistulust said finantsvahenduse investorid. Eestisse tehtud investeeringutelt teenisid tulu samuti peamiselt Euroopa Liidu investorid (89%), eelkõige Rootsist, Soomest ja Ühendkuningriigist. Mitteresidentid teenisid Eestis investeerimistulu samuti peamiselt finantsvahendusest (42%), väiksemal määral töötlevast tööstusest, hulgi- ja jaekaubandusest ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse valdkonnast.

Laekunud **jooksevülekannete** maht ületas lähetatud ülekannete oma ligi 0,7 miljardi krooni võrra. Nii saabunud kui ka lähetatud jooksevülekanded kahanesid mõnevõrra.

Kapitali- ja finantskonto ülejääk moodustas 2007. aasta II kvartalis 7,4 miljardit krooni. Kapitali sissevool toimus valdavalt muude investeeringutena ning väiksemal määral otseinvesteeringutena.

Kapitalikonto ülejääk oli 0,7 miljardit krooni ja hõlmas eelkõige valitsemissektorile laekunud kapitaliülekandeid. Eelmise aasta suured laekumised immateriaalse põhivara müügist kahanesid nullini.

Finantskonto ülejääk oli 6,7 miljardit krooni.

Otseinvesteeringute sissevool ületas nende väljavoolu 0,9 miljardi krooni võrra. Nii välismaised otseinvesteeringud

teeringud Eestisse kui ka Eesti otseinvesteeringud välisriikidesse olid küllaltki suuremahulised ning ulatusid vastavalt 7,7 ja 6,8 miljardi kroonini.

Kui aastatagusel perioodil moodustas Eestisse tehtud otseinvesteeringutest 84% reinvesteeritud tulu, siis 2007. aasta II kvartalis muutus otseinvesteeringute struktuur märgatavalt. Kolmandik otseinvesteeringutest olid investeeringud aktsia- või osakapitali, 41% reinvesteeritud tulu ning neljandik muu otseinvesteeringu-kapital. 92% ulatuses pärinesid Eestisse tehtud otseinvesteeringud Euroopa Liidu riikidest, seejuures 40% Rootsist, kolmandik Soomest ning viiendik Taanist. Otseinvesteeringutest 63% tehti finantsvahendusse, 19% töötlevasse tööstusesse ning 11% hulgi- ja jaekaubandusse.

Ka residentide poolt välismaale paigutatud otseinvesteeringute struktuuris toimusid olulised muutused. Investeeringud aktsia- või osakapitali moodustasid 6,7 miljardit krooni, mis oli üle kolme korra enam kui eelmise aasta II kvartalis. Dividendide jaotamise tõttu vähenes märkimisväärselt välismaiste tütar- ja siduset-tevõtjate jaotamata kasum. Residentide otseinvesteeringutest 87% tehti ELi liikmesriikidesse: valdavalt Lähti (54%) ja Leetu (15%), väiksemas mahu ka Venemaale, Soome ja Ühendkuningriiki. Aktiivsemad välismaale otseinvesteerijad olid finantsvahenduse (48%), kinnisvara, rentimise ja äritegevuse (23%) ning veonduse, laonduse ja side investorid (12%).

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 2,9 miljardit krooni. Nõuded suurenesid 2,1 miljardi krooni võrra, kohustused aga vähenesid 0,8 miljardi krooni võrra. Nõuete kasvu taga oli peamiselt investeerimisfondide poolt välismaistesse omandiväärtpaberitesse paigutatud varade kasv 2,7 miljardi krooni võrra. Kohustusi kahandas eelkõige valitsemissektori võlaväärtpaberite kohustuste vähenemine.

Muude investeeringute netosissevool jäi viimaste kvartalite tasemele, ulatudes 8,6 miljardi kroonini. Muu investeeringukapitali nõuded (valdavalt lühiajalised) kasvasid 9,4 miljardi ning kohustused (valdavalt pikaajalised) 17,9 miljardi krooni võrra. Nõuded suurenesid põhiliselt krediidiasutuste poolt mitteresidentidele antud laenude ja välispankades hoitavate hoiuste suurenenud mahu tõttu. Kohustuste suurenemise taga olid samuti krediidiasutused, mille laenukohustused kasvasid 14,5 miljardit krooni.

* * * * *

2007. aasta I kvartali maksebilansi jooksevkonto puudujääk oli täpsustatud andmetel 12 miljardit krooni ehk 17% nelja viimase kvartali SKP suhtes².

2007. aasta III kvartali esialgne maksebilanss avaldatakse Eesti Panga koduleheküljel (<http://www.eestipank.info>) 27. detsembril 2007 kell 12.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond

² Korrigeerimine oli tingitud suuremahuliste tehingute täpsustamisel sisse viidud täiendustest, mis olid seotud põhiliselt tulukontoga ja peamiselt äriühingute poolt teostatud fondiemissioonide kajastamisega portfelliinvesteeringutes. Rahvusvahelistele standarditele vastavalt kuulub maksebilansis kajastamisele mitteresidentidele vaba omakapitali arvelt tehtud fondiemissioon nii jooksevkonto tulukirjel kui ka finantskontol aktsiakapitali all. Erinevalt otseinvesteeringutest, mille puhul välismaistele otseinvesteeri-jatele kuuluv kasumiosa vabas omakapitalis võetakse arvesse jooksvalt reinvesteeritud tuluna, portfelliinvesteeringute puhul sellist jooksvat arvestust ei peeta – portfelliinvesteeri-jale kuuluv kasumiosa võetakse tulukontol arvele dividendide väljamaksmisel.